

หนังสือ “โซกลาง ลัญญาณ สังหรณ์”

[รหัสวิทยา : พลังเร้นลับ]

โดย พลุหลวง

วิระพงษ์ มีสถาน *

ในรอบทศวรรษที่ผ่านมา คนไทยส่วนหนึ่งมีสภาพคล้ายกับว่ายอยู่ในเวียงของ “ถ้อยคำนำเข้า” เหมือนกับนกไม่รู้จักฟ้า ปลาไม่รู้จักน้ำ กล่าวคือ มีการนำศัพท์จากต่างประเทศมาใช้ ทั้งในรูปทับศัพท์ และแปลงรูปให้เป็นคำไทย ด้วยประสงค์จะสื่อถึงคนไทยให้เข้าใจ หรือเห็นคนอื่นใช้ก็ใช้กับเขาบ้าง เช่น ผลิดภาพ มวลรวม วิสัยทัศน์ คลัสเตอร์ รากหญ้า บูรณาการ องค์กรความรู้ ฯลฯ มีการใช้คำเหล่านี้กันมาก ทั้งในงานราชการและงานด้านสื่อมวลชน แต่จนแล้วจนรอดก็ยังไม่แน่ชัดว่า เราชาวไทยทั่วไปได้เข้าถึงแก่นความหมายของคำที่ใช้กันดีหรือยัง

* นักวิจัยชำนาญการประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

เหตุที่ต้องใช้คำว่า “ว่ายอยู่ในเวียง” เพราะอุปมาว่าในรอบปีหนึ่งๆ มีคำใหม่เกิดขึ้นมากมาย ประดัง
ถาโถมเข้ามาในสังคม เหมือนน้ำที่ไหลบ่าท่วมชุมชนจนผู้คนต้องลอยคอ หาที่เกาะอย่างมั่นคงได้ยาก ขณะที่
คำเก่าอีกหลายคำ เราชาวไทยก็ยิ่งคลุมเครือ ตอบก็ไม่ได้อธิบายก็ไม่กระจ่าง ว่ามีความหมายอย่างไรกัน
แน่ หรือมีที่มาของคำนั้นอย่างไร เช่นคำว่า ลัคนา มนตร์ดำ ฯลฯ

เรื่องความหมายของคำเก่านี้หาอ่านได้ไม่่ง่ายนัก เพราะผู้ที่รู้จริงมักไม่ชอบเขียนหนังสือ ด้วยว่า
ไม่สันตนาการเขียนประการหนึ่ง หรือไม่ก็เห็นว่าเป็นเรื่องเก่าแก่เกินที่คนรุ่นใหม่จะสนใจ และนอกจากนี้ ธุรกิจ
การจัดพิมพ์ก็เป็นอีกปัจจัยที่มักจะมองถึงจำนวนผู้บริโภคว่า เมื่อพิมพ์แล้วจะขายได้หรือไม่

โชคดีที่สังคมไทยยังมีผู้รู้อยู่ เป็นถึงศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (จิตรกรรม) ประจำปี 2535
เป็นผู้ทำงานด้านศิลปะ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ และตัวท่านเองนับได้ว่าเป็นปรมาจารย์ทางโหราศาสตร์
ได้บันทึกความรู้เรื่องเก่าคราวหลัง จัดพิมพ์เป็นหนังสือพ็อกเก็ตบุค ขนาด 14 ซม. X 21 ซม. จำนวน 176
หน้า กระดาษพิมพ์เบาบาง ถนอมสายตา โดยสำนักพิมพ์เมืองโบราณ ใช้ชื่อหนังสือนี้ว่า **“โศกลาง สัญญาณ
สังหรณ์ [รหัสวิทยา : พลังเร้นลับ]”** ผู้เขียนคือ พลุทหลวง หรือ น. ณ ปากน้ำ หรือนามจริงว่า ประยูร
อุลูชาฎะ

หนังสือดังกล่าวเคยตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2535 และล่าสุดเป็นการพิมพ์ครั้งที่ 6 เมื่อเดือน
มกราคม พ.ศ. 2547 ความบางตอนในคำนำของหนังสือกล่าวไว้ว่า

“...จุดประสงค์มิได้ชักจูงให้ลุ่มหลงมกมาย เพียงแต่มีให้ประมาทความรู้ความคิดของคนโบราณที่
มีขีดจำกัด แต่มิได้หมายความว่าท่านโง่เขลา ก่อนที่ท่านจะยึดถือก็ต้องได้ผ่านการทดลอง ได้เห็นประจักษ์
แก่ตาตน สิ่งใดที่นอกเหนือกฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ก็ไม่ควรที่กักทว่าไม่จริงด้วยพิสูจน์ไม่ได้ เท่าที่ได้
ประมวลศาสตร์เร้นลับต่างๆ มาเสนอนี้ ก็เพียงหยิบยกศาสตร์ของคนโบราณเพื่อจะได้อ่าน และเป็นหนทางที่
จะศึกษาหาความเข้าใจกันต่อไปข้างหน้า”

ผู้เขียนได้จำแนกหัวเรื่องเป็นหมวดหรือประเด็น เช่น ความเร้นลับแห่งวิญญาณในน้ำ พระภูมิเจ้าที่ พระแม่โพสพ ผีป่า นางตะเคียน ศาสตร์ของชายชาติศรีสมัยโบราณ ไสยศาสตร์ กายสิทธิ์ ฯลฯ ในแต่ละหัวเรื่อง มีเรื่องเล่าย่อยๆ สั้นๆ เป็นส่วนประกอบ

หนังสือดังกล่าวไม่ใช่สารานุกรม หรือปทานุกรมที่ผู้อ่านต้องการทราบความหมายหรือที่มาของคำใดแล้วมุ่งเปิดไปสู่คำอื่นๆ ได้ทันที ในทางกลับกัน ความรู้ที่มีอยู่ในหนังสือ หากอ่านไปเรื่อยๆ ก็จะทำให้ “ถึงบางอ้อ” ในบางเรื่องได้โดยไม่รู้ตัว เพราะผู้เขียนใช้กลวิธีเล่าความด้วยภาษาที่ง่าย (แต่บางคำก็เป็น “ศัพท์พิเศษ” อันเป็นความรู้ความสันต์ของผู้เขียน) เนื้อความกระชับ แต่อุดมไปด้วยสาระ หากในเนื้อหาไม่ใช่ประเด็นที่เล่าโดยตรง ผู้เขียนก็ได้วางเลียบขยายความให้ผู้อ่านได้เข้าใจมากขึ้น เช่น

“...ผู้กระทำได้มาด้วยกับอาจารย์ผู้ประกอบพิธี ตรงบริเวณกลางสามแยก (คนโบราณเรียกว่า ทางสามแพร่ง ถือว่าเป็นที่ชุมนุมของดวงวิญญาณ)” หน้า 73

พิธีกรรมเกี่ยวกับการสะเดาะเคราะห์ มักนำกระบะที่บรรจุดวงในพิธีไปตั้งบริเวณทางสามแพร่ง เมื่ออ่านถึงตรงนี้ก็จะได้ใจเพิ่มเติมได้ว่า เหตุที่นำไปไว้ตรงทางสามแพร่งก็เพราะเชื่อว่าเป็นที่ชุมนุมของดวงวิญญาณนั่นเอง

นอกจากนี้ รูปแบบการเล่าความไปเรื่อยๆ แล้วมีอักษรตัวหนากำกับท้าย เป็นการรวบรวมให้เห็นว่า ที่เป็นเล่ามานี้เขาเรียกว่า หรือ โบราณเรียกว่า ... เช่น

“คนไทยที่นิยมในเรื่องคงกระพันชาตรีถือว่า วันเสาร์เป็นวันแข็ง จึงนิยมปลุกเสกเครื่องรางของขลังกันในวันเสาร์ และถ้าวันเสาร์ตรงกับวันเสาร์อันมีดีที 5 คำก็ยิ่งดี เรียกกันสั้นๆ ว่า **เสาร์ห้า** ซึ่งยกย่องกันว่าวิเศษนัก หรือวันเสาร์อันมีดีที 15 คำ ก็ยกย่องกันว่าเป็นเลิศ นักเดินป่ามักจะจดจำกันไว้ว่า เห็ดเมามักจะบานในวันอังคารและวันเสาร์เท่านั้น ถ้าเก็บเห็ดในสองวันนี้ อาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตถ้านำมาบริโภค” (หน้า 39)

หากใครสงสัยว่า เหตุใดพระภิกษุหรือสามเณรออกบิณฑบาตจึงไม่สวมรองเท้า มีคำตอบอยู่ที่หน้า 43 ว่า

“ประเพณีพุทธฝ่ายหินยานในไทย ไม่ว่าจะนิทานกึ่งนิยายหรือธรรมยุติ ห้ามมิให้พระสงฆ์ใส่รองเท้าเวลาเดินออกบิณฑบาตเป็นอันขาด และข้อห้ามในเมืองไทยที่สงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้าถือเคร่งครัดกันนัก คือห้ามใส่รองเท้าเข้าไปในอาณาเขตพัทธสีมา เมื่อจะผ่านเข้าไปยังตัวพระอุโบสถจะต้องถอดรองเท้าเสียก่อน การใส่รองเท้าเข้าไปถือว่าการไม่เคารพ เพราะชาวพุทธนั้นถือว่า เขตสังฆกรรมเป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ ก็สำคัญทางพุทธศาสนาไม่ว่าสงฆ์ฝ่ายอะไร นิกายอะไร ซึ่งจะต้องปฏิบัติตรงกันคือในระหว่างออกบิณฑบาต จะไม่มีการสวมรองเท้าเป็นอันขาด”